

Posudek vedoucího práce na práci Michala Poláka
„Spor mezi Janem Markem a Pavlem v Perge (Skutky 13:13)“

Cílem práce Michala Poláka bylo podat interpretaci jediného verše ze Skutků apoštolský (Sk 13:13: „Z Páfu se Pavel se svými průvodci plavil do Perge v Pamfylii. Ale Jan se od nich oddělil a vrátil se do Jeruzaléma.“); tj. ozřejmit důvody, proč Jan Marek své druhy opustil v okamžiku, kdy se blížili do rozhodující a nejnáročnější fáze první misijní cesty. Z jiných pasáží Skutků dále víme, že k rozchodu nedošlo zřejmě úplně v dobrém (Pavel odmítl Jana Marka vzít na druhou misijní cestu, v důsledku čehož se s Pavlem rozešel i Markův bratranec Barnabáš (Sk 15:36-39)). Představa pravděpodobné hádky svatopisců v Perge je sice dosti bizarní, nicméně přiměřená Lukášovu textu a – jak autor dokládá – v kontextu Skutků zřejmě nikoliv marginální.

Michal Polák v práci postupuje tak, že zejména na základě velmi důkladné bibliografické rešerše (šest rozsáhlých komentářů a množství další relevantní literatury) vytyčuje základní možná vysvětlení důvodů sporu. Zde je třeba rozhodně ocenit, že autor pečlivě načetl sekundární literaturu, solidně se v ní orientuje a dle mého mínění si vytvořil velmi dobrý přehled o současném stavu bádání: v práci je to dost vidět.

Vlastní interpretace je nadmíru přehledná a systematická: autor předkládá ve třech kapitolách trojí vysvětlení důvodů roztržky: jednak je možné, že důvodem bylo Pavlovo onemocnění, jehož různé interpretace a vysvětlení autor pečlivě shromáždil a kategorizoval; za druhé mohly spor vyvolat doktrinární rozdíly, zejména potom otázka, zdali vůbec a za jakých podmínek je možno provádět misii mezi pohany; zde autor ukazuje souvislost s tzv. apoštolským koncilem, jehož okolnosti a zejména roli Pavla a Jana Marka v něm autor sleduje. Konečně je možno důvody spatřovat spíše v osobní rovině, tj. v neshodách ohledně vedení misionářské skupiny, které po událostech na dvoře Sergia Paula jednoznačně přebírá od Barnabáše Pavel.

Domnívám se, že k povinnostem vedoucího práce patří upozornit zejména na zdařilé pasáže práce. V tomto ohledu bych rád vyzvedl zejména autorovu interpretaci Pavlova „ostnu v těle“ jakožto důsledku jeho mystické vize, jak o ní hovoří v 2 Kor 12:2. Je poměrně nečekané, že vize Boží může člověku pochroumat zdraví, nicméně autor ukázal, že tato představa je jednak obhajitelná v textu epištoly, a navíc za sebe mohu dodat, že tomu takto rozuměla i pozdější tradice (ostatně latinský překlad HARPAZÓ (vytržení) je *raptus*, což u sv. Tomáše z Akvina znamená jednak znásilnění a jednak stav, v němž je člověk fyzicky přemožen přítomností božského a uchvacován k nazírání božské pravdy).

Na závěr autor z probraných vysvětlení hodnotí jako přiměřenější poslední dvě; už vzhledem k tomu, že některé Pavlovy epištoly (Ko 4, 10 a 2 Tm 4,11) ukazují Pavla a Jana Marka opět v dobrých vztazích. Předpokládá proto, že roztržka nemohla být příliš závažná a byla možná způsobena mnohem banálnějšími důvody, konkrétně tím, že *se Jan Marek tehdy jako velmi mladý kazatel zalekl poněkud exotičtějších lokalit, do kterých misie směřovala. Cítil, že na takovouto cestu ještě není připravený. Obával se nebezpečí, které je může potkat. Tyto obavy se ukázaly zpětně jako opodstatněné* (s. 43). Jakkoliv je toto vysvětlení nejjednodušší a možná i nesprávnější, ocenil bych, kdyby autor v závěru práce byl poněkud odvážnější v kritickém zhodnocení stávajících teorií a vysvětlení a nešetřil vlastním stanoviskem.

Práci je dle mého mínění ovšem rozhodně možno dle průběhu obhajoby hodnotit jako výbornou či velmi dobrou.

V Kladně 30.8.2018
Josef Kružík